

Биология

PISAга багытталган тест

6 – класс

Оң тараптагы текстти окуп чыккыла.

Тексттин алдындагы сүрөткө көңүл бургула. Берилген маалыматтарга таянып жооп бергиле.

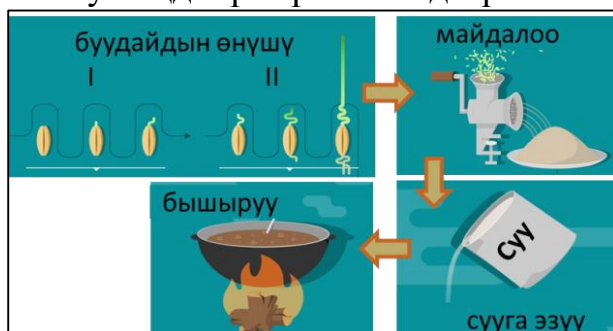
1-суроо: Сүмөлөк жасоого пайдаланылуучу буудайдын өнүшүнүн алгачкы этабында кандай шарттар керек?

Бардык туура жоопторду белгилегиле:

- А) нымдуулук
- Б) аба
- В) минералдык заттар
- Г) топурак

Нооруз майрамындагы “Сүмөлөк”

Кыргыз эли жаз келип, күн-түн теңелгенде **НООРУЗ** майрамын майрамдашат. Бул майрамдын негизги салттуу тамагы “сүмөлөк”. Сүмөлөктү жасоо үчүн алгач буудайдын данын өндүрүш керек. Качан гана өнгөн буудай жарым карыштай болгондо, аны майдалашат. Абдан эзилген буудайга суу куюлуп, казанга салышат да, от жагып түнү менен сүмөлөктү бышырышат. Ошондо гана таттуу, кочкул өңдөгү “сүмөлөк” даяр болот.

Оң тараптагы текстти окуп чыккыла.

Төмөнкү суроонун жоопторун “Жооп” деген мамычага тамгаларды орун тартиби туура болгудай кылып жайгаштыргыла (бир чакмакка бир гана тамга жазылат)

2-суроо: Өнүп жаткан буудай жылуулукту кантип бөлүп чыгарып жатат?

Үрөндүн өнүшүндө жылуулуктун бөлүнүп чыгышын шарттаган өзгөрүүлөрдүн **туура иреттүүлүгүн түзгүлө:**

- А) кант кычкылданат
- Б) сууну сиңирип алат
- В) урук көбөт
- Г) крахмал кантка ажырайт

Жооп:

--	--	--	--

Нооруз майрамындагы “Сүмөлөк”

Сүмөлөккө арнап өндүрүп жаткан буудайга (үрөнгө) колду жакындатып алып барсак, ал абдан жылуу болот.

Оң тараптагы текстти окуп чыккыла жана суроонун туура жообун тандагыла.

3-суроо: Мунун себебин кандайча түшүндүрүүгө болот?

- I. Буудайдын даны өнө баштаганда андагы крахмал глюкозага (кантка) айланат.
  - II. Буудайдын өнгөн данында фотосинтез процесси жүрүп, глюкоза (кант) пайда болот.
- Жогорудагы тастыктоолордун туурасы барбы?

Бир гана туура жоопту тандагыла:

- А) биринчиси гана туура
- Б) экинчиси гана туура
- В) экөө тең туура
- Г) экөө тең туура эмес

Нооруз майрамындагы “Сүмөлөк”

Негизи сүмөлөккө шекер, бал өңдүү таттуулар кошулбайт. Бирок, сүмөлөк даяр болуп, бышканда ал таттуу болот. Себеби, азык жасалуучу буудайдын өнгөн данын даамдап көрсөң, ал таттуу.

Оң тараптагы текстти окуп чыккыла.

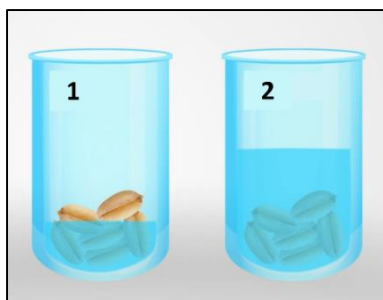
Тексттин алдындагы сүрөткө көңүл бургула. Берилген маалыматтарга таянып, бардык туура жоопторду белгилегиле.

4-суроо: Сенин оюңча, эми 2-3 күндөн соң окуучулардын эки тобу кандай натыйжага ээ болушат?

- А) биринчи топтун буудайы өнөт
- Б) экинчи топтун буудайы өнбөйт
- В) эки топтун тең буудайы өнүп чыгат
- Г) экинчи топтун буудайынын өнүмү күчтүү болот

Нооруз майрамындагы “Сүмөлөк”

6-класстын окуучулары жаз майрамы НООРУЗду утурлай, сүмөлөк жасоону чечишти. Алар адегенде буудай өндүрүү керек экендигин окушкан соң, эки тайпага бөлүнүп

буудайдын данын мыкты өндүрүү үчүн жарышка түшүштү.

Окуучулардын биринчи тобу уруктарды нымдап жылуу жерге коюшту, ал эми экинчи топ буудайдын данына көмө суу куюп туруп, алар да жылуу бөлмөгө жайгаштырышты.

4-тапшырмада берген жоопторуңарды тастыктагыла.

5-суроо: Эмне себептен 4-суроодо мындай жоопторду тандап алдың, себебин түшүндүргүлө:

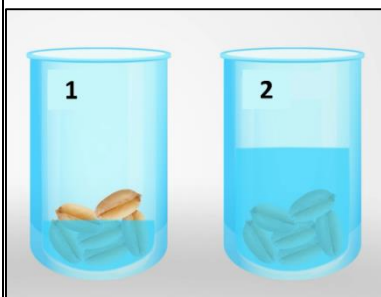

Нооруз майрамындагы “Сүмөлөк”

6-класстын окуучулары жаз майрамы НООРУЗду утурлай, сүмөлөк жасоону чечишти. Алар адегенде буудай өндүрүү керек экендигин окушкан соң, эки тайпага бөлүнүп

буудайдын данын мыкты өндүрүү үчүн жарышка түшүштү.

Окуучулардын биринчи тобу уруктарды нымдап жылуу жерге коюшту, ал эми экинчи топ буудайдын данына көмө суу куюп туруп, алар да жылуу бөлмөгө жайгаштырышты.

